

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

_____. _____. 20 ____ № _____

На № _____ від _____. _____. 20 ____

Генеральному прокурору

Андрію КОСТІНУ

ПОДАННЯ

До мене як Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надійшло звернення _____ в інтересах її чоловіка _____, важко хворого засудженого до довічного позбавлення волі, який відбуває покарання у державній установі «Вінницька установа виконання покарань (№1)» (далі – ДУ «Вінницька УВП (№1)»).

За час тривалого ув'язнення стан здоров'я _____ суттєво та безповоротно погіршився, він отримав статус людини з інвалідністю, його захворювання органів дихання прогресувало до найважчої форми та входить до Переліку хвороб, які є підставою для подання до суду матеріалів про звільнення засуджених від подальшого відбування покарання, затвердженого наказом Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України № 1348/5/572 від 15.08.2014 «Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі», що підтверджується висновком лікарсько-консультативної комісії № 15 від 16.11.2021 та є підставою для звільнення від подальшого відбування покарання відповідно до статті 84 Кримінального кодексу України.

Між тим суд першої інстанції відмовив у задоволенні клопотання захисників _____ у його звільненні від подальшого відбування покарання за хворобою. Окреслене рішення суду було оскаржено до суду апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд триває та наступне засідання призначено на 10 жовтня 2022 року о 15 год. 00 хв. у приміщенні Вінницького апеляційного суду.

Однак подальше відбування покарання загрожує життю _____, про що свідчить висновок комісійної судово-медичної експертизи № 24-к від 02.03.2022, показання свідків - лікаря відповідного закладу охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби (голова лікарсько-

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№12052.2/22/43.4 від 04.10.2022
КЕП: Лубінець Д. В. 04.10.2022 17:18
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300

консультативної комісії) та цивільної медицини (вузького спеціаліста-пульмонолога Вінницької обласної клінічної лікарні ім. Пирогова).

Керівництво ДУ «Вінницька УВП (№1)», беручи до уваги висновок лікарсько-консультативної комісії, судово-медичної експертизи, особу засудженого, його поведінку за весь час відбування покарання, не заперечує проти його звільнення від відбування покарання за хворобою.

Зауважую, що наразі Кримінальний кодекс України не містить норм, які б надавали право суду здійснювати заміну покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким (позбавленням волі на певний строк) або застосовувати до засудженого до довічного позбавлення волі умовно-дострокове звільнення.

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у рішеннях проти України неодноразово констатував проблеми нескоротності покарання у виді довічного позбавлення волі, оскільки такі засуджені не мають реальної перспективи звільнення.

Зокрема, у рішенні «Петухов проти України (№ 2)» (заява № 41216/13), яке набуло статусу остаточного 09 вересня 2019 року, ЄСПЛ констатував порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з ненаданням заявнику належної медичної допомоги під час тримання його під вартою, а також у зв'язку з тим, що покарання заявника у виді довічного позбавлення волі не підлягало скороченню.

Обґрунтовуючи відсутність в Україні дієвого механізму пом'якшення покарання у виді довічного позбавлення волі та посиляючись на свою практику, ЄСПЛ зазначив, що звільнення від відбування покарання у виді довічного позбавлення волі за хворобою, означає лише те, що засудженому дозволяється померти вдома або у лікарні, а не в установі виконання покарань, не може вважатися «перспективою звільнення».

Отже, нескоротність покарання у виді довічного позбавлення волі є одним із питань, які потребують нагального вирішення.

Гуманізація окремих норм кримінального законодавства стосовно застосування покарання у виді довічного позбавлення волі розглядається законодавцем, однак повномасштабне військове вторгнення російської федерації в Україну внесло відповідні корективи до порядку денного Верховної Ради України.

Відтак звільнення від відбування покарання за хворобою наразі є єдиним шансом засудженого на звільнення з установи виконання покарань.

Зауважую, що стаття 84 Кримінального кодексу України за сферою застосування не містить винятків за колом осіб (поширюється як на засуджених до покарання у виді позбавлення волі на певний строк, так і на засуджених довічно).

Розуміючи величезне значення зазначеної справи, зокрема, з огляду на те, що апеляційна інстанція є останньою інстанцією щодо розгляду справ з питань, пов'язаних з виконанням вироку, мною як Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини підтримано клопотання захисника засудженого про його звільнення від подальшого відбування покарання у зв'язку з хворобою.

Ураховуючи наведене, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

прошу:

1. Розглянути можливість підтримання позиції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо звільнення від подальшого відбування покарання за хворобою.

2. Про результати розгляду подання прошу повідомити мене в установленій Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

